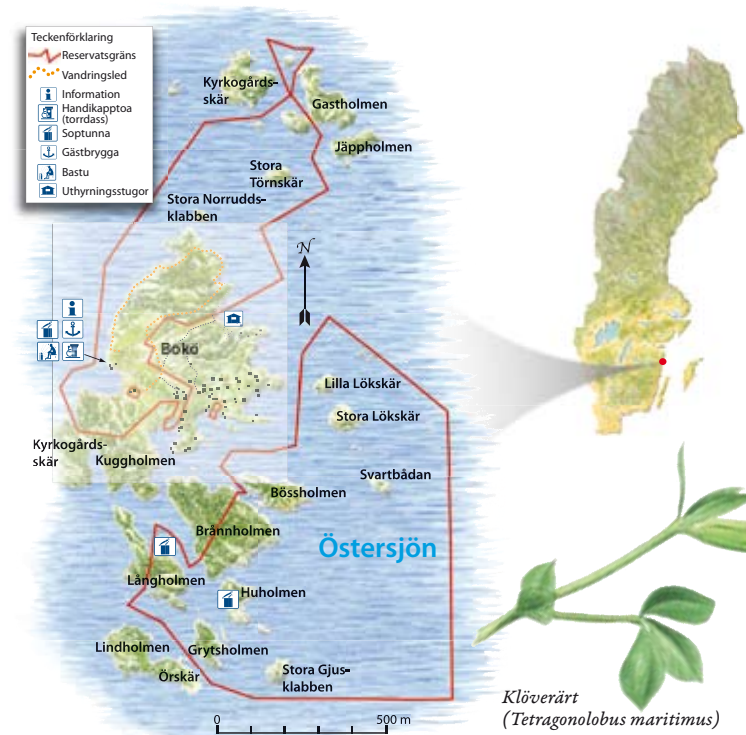

Omgivande öar

De andra öarna i reservatet - Brännholmen, Bössholmen, Långholmen och Huholmen - är omtyckta av fritidsseglarna, då det finns fina naturhamnar, flacka badklippor och på några platser bekvämligheter i form av sopmajor. Bebyggelse saknas och skogsbruk har inte bedrivits under de senaste 50 åren. På öarna växer många knotiga äldre tallar, men också björk och gran. Eftersom skogen har lämnats åt sig själv har fallna träd blivit kvar på marken för att multna, vilket gynnar många arter av insekter, lavar och svampar. På Brännholmen kan du hitta några idegranar, en art som är mycket ovanlig i Sverige. På liggande tallstammar växer den sällsynta svampen gulporing och i barrskog kan du hitta den lilla orkidén knärot. På Huholmen växer klöverärt, som här har sin nordligaste växtplats i landet.

Tillgänglighet och service

Bokö kan endast nås med båt. Den närmaste allmänna bryggan finns vid Breviksnäs. För den som saknar egen båt kan upplysning fås genom turistbyrå i Valdemarsvik om möjligheten till båttransport. En handikapptoalett finns vid Västantill och med viss hjälp vid båttransporten kan även rörelsehindrade besöka Bokö. Möjlighet finns även att ta ett stärkande bastubad i en vedeldad bastu. Du som besöker reservatet och har med dig hund bör särskilt tänka på att fågellivet är rikt på många av öarna och att det finns betande djur i området.

Welcome to Bokö Nature Reserve

Bokö Nature Reserve comprises twenty or so islands and skerries. On the main island there is an ancient cultural landscape with flowering pastures, wooden fences, clearance cairns and small fields. The surrounding islands offer bathing rocks and popular natural harbours, but also old forest with rich flora and fauna.

People have lived on Bokö since the Middle Ages. Pilotage used to be an important means of support beside fishing, hunting and farming in the archipelago. A visit to Bokö is a little like travelling back into the 19th century. A footpath takes you round the small-scale cultural landscape in whose management pasture and hayfields are the most important elements. The old oaks and limes of the pastures are valuable habitats for a number of insects that live on wood. In the northern part of Bokö domestic animals graze in the forest as they used to in times past.

Willkommen im Naturschutzgebiet Bokö

Das Naturschutzgebiet Bokö besteht aus etwa 20 größeren und kleineren Inseln. Auf der Hauptinsel gibt es ein altes Anbaugesamt mit blühenden Weiden, Holzzäunen, Steinhäufen und kleinen Ackerstücken. Die Inseln der Umgebung bieten uns Badefelsen und beliebte Naturhäfen, sowie auch alten Wald mit einem vielfältigen Tier- und Pflanzenleben.

Bokö ist seit dem Mittelalter bewohnt. Die Lotsenarbeit war früher neben dem Fischen, der Jagd und der Schärenlandwirtschaft ein wichtiger Teil des Einkommens. Ein Besuch auf Bokö ist ein bisschen wie eine Reise in die Vergangenheit in das 19. Jahrhundert. Ein Wanderweg führt Sie durch das zerstückelte und biologisch vielfältige Anbaugesamt, wo das Abweiden und das Sensen die größte Rolle spielen. Die alten Eichen und Linden der Weidegebiete sind wertvolle Lebensräume für eine Menge von vom Holz lebenden Insekten. Auf Bokös nördlichem Teil weiden wie in früheren Zeiten die Haustiere im Wald.

Länsstyrelsen
Östergötland
581 86 Linköping
Tel: 013-19 60 00
e.lst.se

Naturreservat avsätts för att bevara och vårda värdefull natur och för att trygga tillgången på mark för friluftsliv. Foldern har delfinansierats av EU:s miljöfond LIFE Natur. Reservatet ingår i Natura 2000, EU:s nätverk av värdefull natur. Bokö naturreservat ägs av Naturvårdsverket och förvaltas av Länsstyrelsen.

Producerad 2007 av Nardus - Ekologisk konsult på uppdrag av Länsstyrelsen.
Samordning & form: Jan Måreby /Nardus Text: Maria Engvall
Teckningar: Niklas Johansson Tryck: AB Danagårds Grafiska

Naturreservat i Östergötlands län

Bokö

Länsstyrelsen

Gården Sjökroken i naturreservatet.

Välkommen till Bokö

Bokö naturreservat ligger i Gryts skärgård och består av ett tjugotal öar och skär. Största delen av det skyddade landområdet är dock beläget på huvudön Bokö. Det är ett ålderdomligt odlingslandskap med gärdesgårdar, odlingsrösen, blommande hagmarker och små åkrar. Ett landskap präglad av generationers arbete på åker och äng.

Den som närmar sig Bokö med båt på farleden utanför har endast skär och horisonten i öster. Vi är på gränsen mellan Gryts och Tjusts skärgårdar. Fina naturhamnar finns mellan farleden och Bokö, vid Brännholmen, Huholmen eller någon av de andra små öar som ingår i reservatet. Det är en vacker miljö, men det är ändå väl värt mödan att lämna badklipporna och söka sig in till Bokö.

Den som vill besöka huvudön kan angöra gästbryggan vid Västantill, på Bokös västra sida. På den sydöstra sidan, strax innanför farleden ligger fiskeläget i en skyddad vik. Det var den självklara platsen för hamnen och härifrån kom båtarna direkt ut på öppet hav. Sjöbodarna ligger på rad utmed stranden och båtarna ligger väl skyddade inne i båthusen.

Fiske och jordbruk

Människor har bott på Bokö sedan medeltiden och byn omtalas redan vid den tiden som en lotsby. Lotsverksamheten svarade för en del av försörjningen vid sidan av huvudnäringarna fiske, jakt och skärgårdsjordbruk. Från mitten av 1800-talet började Boköborna även ägna sig åt fraktfart. Vid det följande sekel-skiftet bodde ett sjuttiootal personer på Bokö. Under 1940- och 50-talet fiskades framförallt strömming, men idag finns ingen yrkesfiskare kvar på Bokö.

I början av 1800-talet hade Bokö endast en åker på drygt en halv hektar, Gamla Gärdet eller Åkpäralyckan. Från mitten av 1800-talets lades dock mer och mer mark under plogen. Framförallt var det tidigare ängsmark som odlades upp. Åkermarken nådde sin största utbredning, cirka 13 hektar , på 1940-talet. Under de följande decennierna växte jordbruksmarken igen alltmer och 1973 bildades Bokö naturreservat för att rädda och återskapa det öppna odlingslandskapet.

Båthus i fiskeläget.

Ålderdomligt odlingslandskap

Merparten av fiskeläget ligger utanför reservatet, som börjar först vid den västra gården, Sjökroken. En vandring längs den lilla vägen mellan Sjökroken och gästbryggan vid Västantill ger en bra överblick. Det finns dock mer att upptäcka för den som ger sig in i odlingslandskapet, exempelvis längs den markerade vandringsleden. Det är böljande marker, genomkorsade av stenmurar och trögärdesgårdar. Det är berghållar, gamla ekar, hamlade träd och en mångfald av blommor som möter besökarna.

Vid skötsel och restaurering eftersträvas ett ålderdomligt kulturlandskap, även om det naturligtvis inte går att återskapa det förgångna i alla delar. Här finns ju även en sentida påverkan! Det viktigaste för landskapsbildningen och för artrikedomen av växter och djur är att hålla markerna öppna genom bete och slåtter. Det är främst på en del av de före detta åkrarna som slåtter bedrivs. Det skördade gräset används idag liksom förr som foder för djuren på gården.

I samband med restaureringen av reservatet har åtskilliga meter trögärdesgård satts upp, för att hägna in åkrar, ängar och betesmarker. Här försöker man så långt det är praktiskt möjligt att följa de gamla gärdesgårdssträckningarna enligt en skifteskarta från 1840.

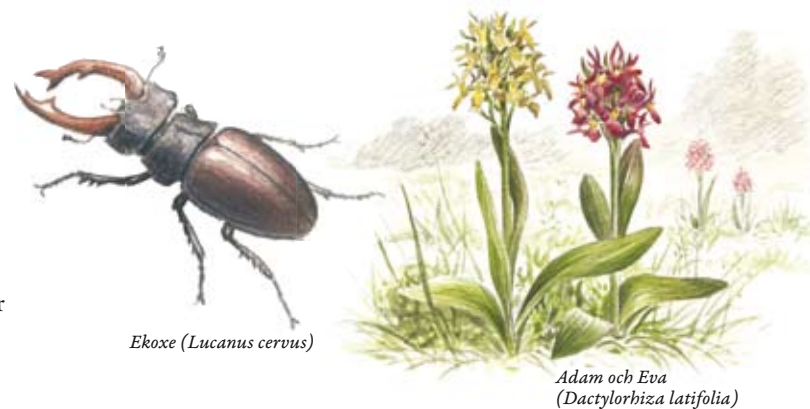

Ålderdomligt odlingslandskap på Bokö.

Mångfaldens marker

Ogödslade och välbetade hagmarker får en artrik flora där de lågvuxna och konkurrenssvaga arterna gynnas framför de högvuxna, som hålls undan av de betande djuren. Jungfrulin, Adam och Eva, blodnäva, brudbröd och gråfibbla är några vanliga växter i hagmarkerna. De blomrika markerna erbjuder mat och livsmiljö för ett myller av fjärilar, gräshoppor, bin och andra insekter .

Vid Västantill ligger en av Östgötaskärgårdens mest artrika havsstrandängar. Regelbundna översvämningar ger olika zoner för växterna, beroende på hur tåliga de är för översvämningar och saltvatten. Närmast vattenbrynet växer havssäv, blåsäv och bladvass. Längre upp på torrare partier finns darrgräs, smultronklöver och ormtunga. Många fåglar, framförallt vadarfåglar, hittar till strandängen och rödbenan häckar här sedan några år tillbaka. Strandängen har betats eller använts för slåtter åtminstone sedan början av 1800-talet. Idag är det ovanligt med slåtter av havsstrandängar, men den vid Västantill slås varje sensommar och därefter betas den av gamla lantraser som Ringamålor, Vänekor och Roslagsfår.

Ekoxe (Lucanus cervus)

Adam och Eva (Dactylorhiza latifolia)

Ekhagar och skogsbete

Hagmarkernas gamla ekar, lindar och andra träd är värdefulla livsmiljöer för en mängd vedlevande insekter, bland annat ekoxe. En del lindar har spår av hamling från förr, då grenar kapades och löven togs in som vinterfoder till djuren. Idag ingår hamling som en del i skötseln av reservatet.

Norrudd, den norra delen av Bokö, är skogbevuxen och användes förr som betesmark och för virkesproduktion. Forna tiders betade skogar var ofta luckiga, olikåldriga och hade inslag av gamla träd. Det var en varierad och artrik skog. Under 2007 kommer skogsbetet att återupptas och genom en försiktig avverkning och röjning kommer skogen att få en ålderdomlig karaktär som en del av det äldre odlingslandskapet.